

רק"ח רוכבת על פנתר

יש קיפוח עדתי בארץ, ויש בעיה סוציאלית ממארת. בשילוב השניים יחד — הקיפוח העדתי והפער הסוציאלי — אנו מייצרים פצצת-זמן. המתקת מתחת לרגלינו.

לא יתכן שחייל, שנתן שלוש שנים למולדתו ושמיכן את חייו יום יום, יחזור הביתה וימצא את עצמו במצב נחות, לעומת העולים הכאים היום. עם כל הצורך לתת זכויות לעולים (ואני בעדן), איי אפשר לסבול מצב שבו צעיר שנולד וגדל בארץ יקבל פחות מעולים חדשים. יש צורך לבדוק מחדש את בעיית חלוקת ההכנסה הלאומית. אם הבנתי נכון את דבריו של חברי-הכנסת יצחק בן-אהרן, כפי ששודרו היום ברדיו, מוטב שחברנו למפלגה יטו אוזן לדברים אלה.

תופעת הקיפוח והפער היא כלל-לאומית, ולא על-ידי העמדת גישה עדתית אחת כנגד גישה עדתית אחרת, נפתור בעייה זו.

הידיים המלוכלכות של רק"ח

אנו נציע לכנסת בבוא הזמן הצעות מרהיקות לכת לשינוי המערך החברתי והעדתי בישראל.

אולם לא נצביע בעד הצעת איי-האמון של רק"ח, מפני שלדעתנו אין רק"ח באה לעניין הזה בידיים נקיות.

גורמים פוליטיים שונים, ביניהם אנשי מצפן, המתנגדים לעצם קיום המדינה, מנסים להתלבש על הפנתרים ועל הבעיה שהם מייצגים, כדי לספק דברי ארס להיסטוריונים המעמולה עוינת לישראל. לכך לא ניתן יד.

סיעת רק"ח, התומכת בדיכוי יהודי ברית-המועצות, בשלילת זכותם האנושית הפשוטה לפי מגילת זכויות-האדם להגר מארץ לארץ, וראוי אינה נושאת הדגל המתאימה למלחמה בקיפוח, אפליה ודיכוי.

הצעת איי-האמון של רק"ח, בגלל יחס המשטרה להפגנת הפנתרים בירושלים, היתה נסיון ציני ובלתי-מוסווה להעמיד את פרשת הפנתרים לרשות התעמולה הסובייטית.

ואכן, ערב העלאת ההצעה בכנסת, הקדיש רדיו מוסקבה שעות לתיאור „הדיכוי“ הנורא השורר במדינת ישראל — במגמה ברורה להסית את הדעת ממישפטי היהודים, ולשבור את שאיפת-העליה של היהודים הסובייטיים.

כמו תמיד, פעלה כאן רק"ח כסוכנת סובייטית. משום כך, החלטנו שלא נצביע בעד רק"ח — למרות התנגדותנו החריפה להתנהגות המשטרה באותו יום. ביטאנו את גישתנו זו בהודעת סיעתנו מעל הדוכן.

בתום הדיון נשארה רק"ח בודדה בהצבעה, כאשר רק משה סנה ושלוש כהן מצביעים בעדה. אני נמנעתי מהצבעה.

אורי אבנרי: סיעת העולם הזה — כוח חדש תימנע מהצבעה על הצעת איי-האמון. אין לנו ספק שבפעולת המשטרה נגד הפנתרים בהפגנה האחרונה בירושלים, הפעלה אלימות מופרזת מצד המשטרה.

המשטרה היא שפתחה באלימות, ועל כך אין כל ויכוח. אולי השדה המשטרה, כמו הגברת גולדה מאיר, שהפנתרים „אינם בחורים נחמדי“

המשטרה המרביצה של ירושלים

יש לנו נסיון רב לגבי פעולות משטרת ירושלים דחקה. נגד הפגנות שהן בלתי אלימות, אם כי בלתי-חוקיות, וראוי ששר המשטרה יודע את ההבדל בין הפגנה בלתי חוקית, לבין הפגנה אלימה. לא כל הפגנה בלתי-חוקית היא הפגנה אלימה, כשם שלא כל הפגנה אלימה מתהילה כהפגנה בלתי-חוקית.

בכל המיקרים האלה הסתערה משטרת ירושלים בהמתזעם על מפגינים, שלא הרימו יד.

היו הפגנות של החוגים הדתיים — והמשטרה תקפה אותם בגסות. היתה הפגנה של תנועת, במבואות ירושלים, ובה הוכינו ונגררנו באכזריות, אף שאיש מאתנו לא הרים ידו.

היו הפגנות משותפות של כמה תנועות בימי פרשת גולדמן, ובהן הוכו קשה מפגינים בלתי-אלימים.

איתו הדבר קרא לפנתרים. אדוני היושב ראש, לפני שבועיים ערכו הפנתרים האלה הפגנה בתל-אביב. הם חסמו את פינת הרחובות דיזנגוף-פרישמן, מרכז התנועה בעיר. המשטרה לא הרימה יד, וכעבור חצי שעה התפורו המפגינים בשקט.

זהרי זו התנהגות נכונה של משטרה. משטרת ירושלים אינה מסוגלת לאורך-רוח כזה. היא פעלה באלימות נסה, ובכך הפכה את הפגנת הפנתרים למאורע בין-לאומי, סיפקה כותרות ראשיות לכל עיתוני העולם, ושעות של תעמולת-תוצעה ברדיו מוסקבה.

היה כאן שיתוף-פעולה בלתי-רגיל בין המשטרה ובין סיעת רק"ח.

פצצת הזמן מתחת לרגלינו

אינני מוכן לתמוך תמיכה עיוורת ובלתי-מסוייגת בקבוצת הפנתרים השחורים. אני חושב שהם מבטאים בעייה לאומית כאובה, וטוב שהכריחו את כולנו לספול בה בעוד מועד. וכל אלה שבאו לדבר היום מעל דוכן זה על בעיית הקיפוח העדתי והעוני, מוטב שיוכרו מי הזכיר להם את הבעיה הזאת. מי, אם לא הפנתרים?

חייב לקבוע בפירוש שכלל לא היה יסוד להגיש נגדו כתב-אישום.

נמנעתי מן ההצבעה על הצעה ממוקתת זו: אורי אבנרי: מעכשיו ייווצר בצורה חותכת הבדל בין שני סוגי זכאים — מי שזוכה בדיון וקיבל פיצויים, ובעיני הציבור והעיתונות יראה באמת כחף-משפט, לבין מי שזוכה בדיון ולא קיבל פיצויים, וכל הציבור יתייחס אליו כאילו שיחק לו מזלו וזוכה, אבל השופט סבור שהוא בעצם אשם. זה רע.

רב מירמן: קרה שהשופט באמת אומר לנאשם: אני אומנם מזכה אותך, אבל דע לך שלא הסעית אותי.

ניסים אליעד: זה לא אותו דבר! אורי אבנרי: אבל אז השופט במיוחד צריך לומר זאת. באמת יש מיקרים כשהשופט רוצה לומר שהוא סבור שהנאשם אשם, אבל אינו יכול להרשיע אותו. זהו מיקרה נדיר מאוד, ואני חושב שכל שופט ייזהר מאוד מלהשתמש באמצעי זה, מלבד במיקרים קיצוניים מאוד.

כאשר הצעתי הצעה זו לראשונה, ראיתי בה יתרון אחד חשוב: שלא יחזיקו אדם במעצר או מאסר שלא לצורך. בארצות-הברית מקובל, כמעט בכל המיקרים, כולל מיקרי רצח, שהנאשם משוחרר בערבות. ואם הוא מורשע בדיון ומגיש ערעור, הוא שוב משוחרר בערבות, עד אשר הוא מתווייב סופית בדיון.

בארץ הנוהג הפוך לגמרי. קודם-כל מושיבים אדם בבית המעצר, שיישב.

את התפקיד העיקרי של הצית-החוק ראיתי בכך, שמישהו, כמו שר-האוצר, שהוא אדם חשוב מאוד, יהיה מעוניין לשים קץ לנוהג זה. מפני שיצטרך לשלם פיצוי למי שהושב ב-מעצר שלא לצורך.

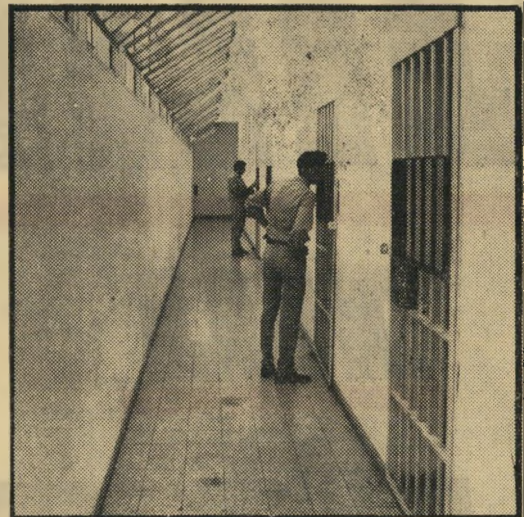
רב מירמן: יש באירופה ארצות דמוקרטיות, שבהן אין בכלל שיחרור בערבות.

אורי אבנרי: אני יודע. אבל אני הייתי רוצה שאדם לא יישב במעצר אם אין צורך לחקור אותו, ושלא יישב סתם במאסר עד לפסק-הדיון.

אילו נתקבלה ההצעה שהמדינה חייבת לשלם פיצויים למי שהוחזק במעצר וזוכה בדיון, היתה המדינה עצמה מעוניינת שאנשים לא יישבו במעצר שלא לצורך.

תהיה חייבת לשלם פיצויים לאדם שישב במעצר והועמד למישפט ויצא זכאי.

אז זה נראה כרעיון מהפכני, ולא היה לו סיכוי להתקבל. אבל הזמן עשה את שלו. והשבוע דנה

כלא אבירכביר

הכנסת בהצעת-חוק דומה.

ההצעה היתה של יורם ארידור מגח"ל, בהסכמת שר-המשפטים. אלא שבניתיים נשאר ממנה רק מעט: רשאי השופט לחייב את המדינה לשלם פיצוי על מעצר, בתנאי שלא היה שום יסוד להגשת האישום. כלומר: לא די שהנאשם יצא זכאי, אלא שהשופט

אבל האם אנו יכולים לנהוג באימפריאליזם משפטי, עד שנפרוש את מערכת המשפט הישראלית על 13 מיליון יהודים בעולם, כן ירבו, וכל מי שפוגע ביהודי בנואטמלה או בגרמניה או ברוסיה או בניו-ז'רסי — המשפט הישראלי ימפל בו? הרי זה בגדר אבסורד.

מה היינו אומרים אילו ממשלת ברית-המועצות, להבדיל, היתה מחוקקת מחר חוק שכל מי שמפר שביתה בעולם, או פוגע בפועל כלשהו בעולם, עובר עבירה פלילית לפי השיפוט הסובייטי? הרי הדברים אינם עומדים בשים מיבחו של הגיון פשוט!

הפעם הסכים איתי אפילו שר-המשפטים. בדבריי התשובה שלו למתווכחים חזר על טענותי כמעט מילה במילה. הוא הדגיש שכונות הצעת-החוק היא רק למיקרים יוצאים מן הכלל, כאשר מגיע לארץ במיקרה אדם שפגע באזרח או ברכוש ישראלי, מתוך כוונה לפגוע בישראל.

מובן שהצבעתי בעד הצעת-החוק.

שלחת לכלא? — תשלם!

הלכת ברחוב. עצרו אותך. חשדו בך שגרת עבירה. שלחו אותך לכלא למשך 48 שעות. אחרי-כך ביקשו הארכת מעצר ל-15 יום. בסוף העמידו אותך למיש-פט. אחרי הרבה ישיבות ניכה אותך השופט מכל אשמה.

סבלת. נגרמו לך יסורים, איבדת פרנסה, שילמת הון לעורר-דיון.

מה קיבלת בסוף? לא כלום. אולי כמה לירות — חלק קטן ממה ששילמת לפרקליטך.

אין לך ממי לתבוע נזקים. כי לא אדם פרטי פגע בך, אלא המדינה.

זהו מצב מחפיר, אם כי הוא קיים במדינות רבות. התקוממתי נגדו עוד בכנסת הקודמת, כאשר אירע המיקרה הבלתי-מויחזר של השופט אליעזר מלחי. הגשתי אז הצעת-חוק שדרשה דרישה פשוטה: שהמדינה